

DIVATSZAVAK

MOLNÁR CSIKÓS LÁSZLÓ

DIVATSZAVAK

222 újszerű szó és szójelentés
részletes magyarázata

TINTAKÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2008

AZ ÉKESSZÓLÁS KISKÖNYVTÁRA 9.

Sorozatszerkesztő
Bárdosi Vilmos, Kiss Gábor

A kötet megjelenését a
Nemzeti Kulturális Alap támogatta:

Lektor
Tótfalusi István

Első kiadás, 2008

ISSN 1786-4925
ISBN 978 963 9902 15 2

© Molnár Csikós László, 2008
© TINTA Könyvkiadó, 2008

Kiadja a TINTA Könyvkiadó, Budapest
A kiadásért felel: a TINTA Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Mandl Orsolya
Borítóterv, tördelés: Heiszer Csaba

Minden jog fenntartva.
A jogtulajdonosok engedélye nélkül a mű
sem részleteiben, sem egészében semmilyen eljárással
nem reprodukálható.

TARTALOM

ELŐSZÓ	9
ADATHALÁSZAT	11
AEROBIK	12
AGGASZTÓDÁS	13
AGYKONTROLL	14
ÁLLÁSBÖRZE	14
ÁLSÁGOS	15
ALULMÚLHATATLAN	16
ALUTASAK	17
ANTIKOLT	18
ANYÓSÜLÉS	19
ARCULATFORMÁLÓ	20
ÁRNYÉKGAZDASÁG	21
AROMATERÁPIA	21
ÁTLÁTHATÓSÁG	22
ÁTVILÁGÍT	23
BANKKÉPES	24
BÉBICSŐSZ	25
BEKATTINTAT	26
BEKEMÉNYÍT	27
BELETRAFÁL	28
BÉRANYA	29
BESOKALL	30
BEVÁSÁRLÓKÖZPONT	30
BLOGGER	31
BOTRÁNYKÉPES	32
BRONZMÉRKŐZÉS	33
BULISOFŐR	34
CELEB	35
CÉLKÖZÖNSÉG	36
CSÁPOL	37
CSICSÁS	38
CSIP	39
CSÚSZÓAJTÓ	40
DISZKONT	41
DIVATDIKTÁTOR	42
DODZSEMSTÍLUS	43
DÖGÖS	44
DROGFUTÁR	45
DURCIZIK	46
EGÉSZSÉGNEVELŐ	47
EGYIRÁNYÚSÍT	48
ELÉRHETŐSÉG	48
ÉLHETŐ	49
ELHÍRESÜLT	50
ELLEHETETLENÍT	51
ÉLMÉNYFÜRDŐ	52
ELŐHŰTÖTT	53
ELŐVITAMIN	54
ENTITÁS	55
ERNYŐSZERVEZET	56
ESZEMENT	57
ETNOBIZNISZ	58
EUROKONFORM	59
FALMÁSZÁS	61
FALODA	62
FEKVŐRENDŐR	62
FELÜLÍR	63
FIGYUZ	64
FORINTOSÍTHATÓ	65
FŐSODOR	66
FRONTEMBER	67
FÜVEZIK	68
GÓLÖRÖM	69
GŐZBOROTVA	70
GRAFOTERÁPIA	71
GUMISZOBA	72
GURU	73
HABPARTI	74

HAGYOMÁNYTEREMTŐ	75	LÁBTENISZ	111
HANGPOSTA	76	LAKÁSCÉLÚ	112
HÁTTÉRBEZÉLGETÉS	77	LAKÓPARK	113
HÁZILAGOSAN	78	LÁTVÁNYPÉKSÉG	114
HELYPAZARLÓ	78	LÁTVÁNYTERV	115
HIPERMARKET	79	LEGCSÚCSABB	116
HOBBITANYA	80	LELAKOTT	117
HÓKÁSÁS	81	LENYÚL	118
HOMOKSZOBOR	82	LEPERKÁL	119
HULLADÉKUDVAR	83	LETÖLT	119
HÚZÓNÉV	84	LOBBIZIK	120
IMIDZS	85	LOGÓ	121
INKUBÁTORHÁZ	86	LÚZER	122
IRÁNYBUSZ	87	MACERÁS	123
IRÁNYHELYES	88	MAFFIÓZÓ	124
ISZAPBIRKÓZÁS	89	MAGÁNOSÍTÁS	125
IZOCUKOR	90	MANDALA	125
IZOMAGYÚ	90	MÁSSÁG	126
IZZADSÁGOS	91	MAZSORETT	127
JÁRGÁNY	93	MÉDIAMOGUL	128
JÁTSZÓHÁZ	93	MÉDIASZENNYEZETT	129
JEGEL	94	MÉDIASZTÁR	130
JÓPOFIZIK	95	MEGKÉRDŐJELEZHETETLEN	131
KAMPÁNYÍZÚ	96	MEGNEVESÍT	132
KAMU	97	MEGZAKKAN	133
KÁRTYAFÜGGETLEN	98	MIKROSÜTÉS	134
KÁTYÚZ	99	MOCSADÉK	134
KATYVASZ	100	MORZSAPORSZÍVÓ	135
KÁVÉKRÉMESÍTŐ	101	MULTI	136
KETYERE	102	MULTIVITAMIN	137
KIFUTÓ	103	NAPFÉNYTETŐ	138
KISZIVÁROGTAT	104	NAPSZÓKE	139
KITÉRDESEDIK	104	NARANCSBÓR	140
KLIP	105	NATÚRPARK	141
KLÓNOZÁS	106	NONPROFIT	141
KOKSZOL	107	NYELVMENTOR	142
KÖLTSÉGGKÍMÉLŐ	108	OKAFOGYOTT	143
KRÍZISSZÁLLÓ	109	OMBUDSMAN	144
KUKÁZIK	109	ÓRIÁSREKLÁM	145
KUNG-FU	110	ORSZÁGJELENTÉS	146

ÖNAZONOSSÁG	147	TÁJSEB	183
ÖRÖMTRÉNING	148	TÁVMUNKA	184
ÖTLETGAZDA	149	TÁVSOKKOLÓ	185
PAPARAZZÓ	150	TEAHÁZ	185
PARÁZIK	151	TEAM	186
PEDZEGET	152	TENDER	187
PÉNZMOSÁS	153	TESTÁPOLÓZ	188
PÉZSÉ	154	TESTBARÁT	189
PIACORIENTÁLT	154	TESTÉKSZER	190
PILLEPALACK	155	TÉTMÉRKÖZÉS	191
PÓKERARC	156	TŐZSDECÁPA	192
REKLÁMSZATYOR	157	TRENDI	193
REKLÁMZABÁLÓ	158	TÚLLIHEG	194
REPESZT	159	TURKÁLÓ	195
RETROZIK	160	TÚSZDRÁMA	195
RINYÁL	161	UFONAUTA	196
ROBOTPARKOLÓ	162	UNDORMÁNY	197
SÉTÁLÓUDVAR	163	ÚTZÁRLAT	198
SIKERORIENTÁLT	164	ÜBEREL	199
SÓNEDVES	165	ÚRTURISTA	200
SPAM	166	ÜVEGSELYEM	201
STRANDLABDA	167	ÜZLETLÁNC	202
SUGALLIK	168	VÁDALKU	203
SZAPPANOPERA	169	VALÓSÁGSHOW	204
SZÉLESSÁVÚ	170	VÁMKOMMANDÓ	205
SZÉPSÉGSZALON	170	VÉLEMÉNYKLÍMA	206
SZÉTSZÁLAZ	171	VENDÉGLÁTÓZ	206
SZIGORODIK	172	VILLANYPOSTA	207
SZÍNFOGÓ	173	VINOTÉKA	208
SZINGLI	174	VISSZALÍZINGEL	209
SZINKRONÚSZÁS	175	VITAMINBOMBA	210
SZLALOMOZIK	177	VONALKÓD	211
SZTÁRÜGYVÉD	178	WEBMESTER	212
SZTRIPTÍZEL	179	WEBTÉVÉ	213
SZUPERMARATONI	180	ZSÁKFALU	214
SZÜLINAPOZIK	181	ZSEBSZERZŐDÉS	215
TÁJFUTÓ	182	ZSÍRÉGETŐ	215
SZÓMUTATÓ			217

ELŐSZÓ

Nyelvész vagyok, főleg nyelvhasználati és mondatszerkesztési kérdésekkel foglalkozom, az Újvidéki Egyetemen hangtant és mondatant tanítok. Néhány könyvem, számos tanulmányom és rengeteg cikkem jelent meg nyelvészeti kérdésekről. Különösen a szavak élete érdekel, hogy a szemünk előtt születnek meg, változnak, átalakulnak. Azt figyelem már jó néhány éve, hogy a nyelvben folyamatos az újulás. Megpróbálok feltárni azokat a törvényszerűségeket, amelyek szerint a magyar nyelvben új szavak keletkeznek, idegenek honosodnak meg, régi szavak újulnak meg, és fedezetük lesz a nyelvhasználatban. Ezekről a kérdésekről rendszeresen cikkezem az Újvidéken megjelenő Magyar Szó napilap Kilátó című kulturális mellékletének Szófigyelő rovatában.

Különös figyelemmel kísérem az analógiának, a hasonló felépítésű képződményekhez való alkalmazkodásnak a szavak létrejöttében való szerepét. Gyakran ugyanis ez szolgál magyarázatul arra, hogy miért éppen ebben vagy abban az alakban öltönek testet bizonyos szavak. Másrészt az analogikus képződmények könnyebben beilleszkednek a szókészletbe, hiszen már vannak társaik benne, amelyekhez csatlakozhatnak. Cikemben gyakran kitérek arra, hogy a vizsgált szó mint fogalomjelölő mely szavak társaságába illeszthető, noha esetleg még szokatlannak tűnik.

Más nyelvekhez hasonlóan a magyar is olykor úgy oldja meg lexikai problémáit, hogy más nyelvből vesz át valamilyen kész szót vagy kifejezést. Ez kényelmes útnak számít, olykor szinte elkerülhetetlen, de nem mindig célravezető. Amikor az idegen szónak semmiféle magyar megfelelője nincsen, indokolt lehet az átvétel. Természetesen azt is figyelembe kell venni, hogy az idegen szónak a hangzása és a kulturális háttere néha jelentősebben eltér attól, ami a magyar nyelvben szokásos. Ilyenkor arra kell törekedni, hogy idomuljon a magyar szókincs meglévő elemeihez, és így alkalmassá váljék arra, hogy idővel jövevénytörő legyen belőle.

Olykor az is megtörténik, hogy a nyelv nem is veszi át az idegen szót vagy kifejezést, hanem tükörszót vagy tükörfelfogást alkot a mintájára. Ilyenek napjainkban is létrejönnek, de elterjedésük már kevésbé megy olyan könnyen, mint a XIX. században a német hatásra keletkezett tükörszavaké. Ezenkívül számos egyéb sajátos jelenség is felhívom cikkeimben a figyelmet, például arra, hogy

az idegen szó néha csak hangzásában hagy nyomot a nyelvben, hatására ugyanis a nyelvnek már meglévő eleme gazdagodik az illető idegen szó jelentésével.

Ebbe a szótárszerű válogatásba többnyire azok a cikkeim kerültek bele, amelyekben új fogalmakkal és jelölőjükkal foglalkozom. A fogalmakat rendszerint úgy járom körül, hogy az átlagolvasó számára is érthetők legyenek, másrészt a fogalomjelölő szavak használatát különféle beszédhelyzetekben szemléltetem, hogy bizonyos jelentésárnyalataik is kifejezésre jussanak.

Molnár Csikós László